Stuk **2160** (2003-2004) – Nr. 3

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

20 april 2004

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Frans De Cock –

houdende wijziging van artikelen 48 en 56 van het Wetboek van successierechten, wat het Vlaamse Gewest betreft

AMENDEMENT

Zie :

2160 (2003-2004)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

AMENDEMENT Nr. 3

voorgesteld door de heren Felix Strackx, Herman De Reuse, Mathieu Boutsen, Roland Van Goethem en Christian Verougstraete

Voorstel van decreet

De tekst van het voorstel van decreet vervangen door wat volgt :

"Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 48 van het Wetboek der Successierechten, vervangen bij het decreet van 15 april 1997 en gewijzigd bij de decreten van 15 juli 1997, 30 juni 2000, 1 december 2000 en 6 juli 2001, wordt vervangen door wat volgt :

"Artikel 48

De rechten van successie en van overgang bij overlijden worden per rechthebbende op zijn netto-aandeel geheven volgens de hierna vermelde tarieven.

In rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden, is de eerste schijf van 250.000 euro vrijgesteld. Voor het gedeelte boven 250.000 euro bedraagt het tarief 3 %.

Het tarief tussen andere personen dan in rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden, bedraagt 7%.

Voor de toepassing van dit artikel wordt onder samenwonenden verstaan :

1° de persoon, die op de dag van het openvallen van de nalatenschap, overeenkomstig de bepalingen van boek III, titel Vbis, van het Burgerlijk Wetboek, met de erflater wettelijk samenwoont ; of

2° de persoon of personen die op de dag van het openvallen van de nalatenschap, ten minste één jaar ononderbroken met de erflater samenwonen en er een gemeenschappelijke huishouding mee voeren. Deze voorwaarden worden geacht ook vervuld te zijn indien het samenwonen en het voeren van een gemeenschappelijke huishouding met de erflater, aansluitend op de periode van één jaar tot op de dag van het overlijden, ingevolge overmacht onmogelijk is geworden. Een uittreksel uit het bevolkingsregister houdt een weerlegbaar vermoeden in van ononderbroken samenwoning en van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding.".

Artikel 3

Artikel 48/2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1980 en gewijzigd bij het decreet van 6 juli 2001, wordt opgeheven.

Artikel 4

In artikel 54 van hetzelfde Wetboek, opgeheven bij het decreet van 20 december 1996 en opnieuw ingevoegd bij het decreet van 20 december 2002, worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° het eerste lid wordt vervangen door wat volgt :

"Voor een gehandicapte persoon wordt voor wat betreft het recht van successie en van overgang bij overlijden op zijn netto-aandeel steeds het tarief in rechte lijn tussen echtgenoten en samenwonenden van artikel 48 toegepast." ;

2° het derde en het vierde lid worden opgeheven ;

3° in het vijfde lid worden de woorden "Het recht op vrijstelling" vervangen door de woorden "Deze hoedanigheid" en worden de woorden "zonder toepassing van de vrijstelling" vervangen door de woorden "zonder toepassing van het eerste lid".

Artikel 5

Artikel 56 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij het decreet van 21 december 2001 en gewijzigd bij de decreten van 19 april 2002 en 20 december 2002, wordt opgeheven.

Artikel 6

Artikelen 59 en 60 van hetzelfde Wetboek, beide vervangen bij decreet van 19 december 2003, worden opgeheven.

Artikel 7

In artikel 60bis, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij het decreet van 22 december 1999, worden de woorden "artikelen 48 en 48/2" vervangen door de woorden "artikel 48".

Artikel 8

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2004.".

VERANTWOORDING

Wanneer iemand die overlijdt bezittingen nalaat, moeten de erfgenamen daarop successierechten betalen. Deze variëren momenteel van 3 % voor het netto-aandeel van de geërfde goederen van 0,01 euro tot 50.000 euro, over 9 % voor het netto-aandeel van de geërfde goederen van 50.000 euro tot 250.000 euro, tot 27 % voor het netto-aandeel van de geërfde goederen boven de 250.000 euro voor een familielid in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden. Andere erfgenamen betalen 45 % voor het netto-aandeel van de geërfde goederen tot 75.000 euro (tussen broers en zusters 30 %), 55 % voor het netto-aandeel van 75.000 euro tot 125.000 euro en 65 % voor alles boven de 125.000 euro.

De indieners van dit voorstel van decreet beschouwen het successierecht als een soort van "melkkoe voor vadertje Staat" ; louter het overlijden van een persoon en het verwerven door de erfgenamen, legatarissen of begiftigden van de goederen van de overledene schept immers voor de staat het recht om een "belasting met betrekking tot de vermogensovergang" te heffen op de waarde van de vererfde goederen. Louter het feit geroepen te zijn tot een erfenis maakt de geroepene schatplichtig aan de staat.

Nochtans zijn nalatenschappen gedurende heel hun samenstellingsproces al aan alle mogelijke vormen van belasting onderworpen.

Zo zijn de vererfde financiële middelen vaak het gevolg van inkomsten uit arbeid of pensioen : op die inkomsten betaalde de erflater al personenbelasting.

Die inkomsten werden door de erflater vaak vermeerderd via allerlei spaarvormen of via beursbeleggingen. Ook op die mechanismen van geldvermeerdering betaalde de erflater al belastingen.

Bovendien betaalde de erflater elk jaar al belasting op inkomsten uit eventuele onroerende goederen en op zijn eigen stukje grond met woning.

De indieners zijn van mening dat de erflater in het verleden al voldoende financiële middelen heeft afgedragen aan de staat voor zijn te vererven goederen en dat erfgenamen niet opnieuw een belasting – want dat is successierecht in feite – op de te vererven goederen moeten betalen. Bovendien zal de erfgenaam – als hij of zij in het bezit komt van de vererfde goederen – op zijn beurt allerlei vormen van belastingen en heffingen betalen op de vererfde goederen.

Zeker ten aanzien van erfgenamen in rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonenden vinden de indieners dat onrechtvaardig. De nalatenschap omvat in deze gevallen goederen die overgaan tussen de meest aanverwante familieleden : grootouders, ouders, kinderen, kleinkinderen of echtgenoten. Het gaat hier om familiegoederen, waarmee de erfgenamen vertrouwd zijn en die zij in vele gevallen mee hebben helpen verwerven.

Hoeveel ouders hebben hun kinderen niet geholpen met materiële of praktische steun bij de bouw van een woning ? Helpen kinderen hun ouders niet vaak rechtstreeks bij de verwezenlijking van hun ouderlijk huis door een handje toe te steken bij de bouw of de verbouwing ervan of onrechtstreeks door het simpele feit dat ze zich bepaalde dingen hebben moeten ontzeggen ? Ook de grootouders doen vaak hun duit in het zakje door bijvoorbeeld te zorgen voor gratis opvang van hun kleinkinderen. Waarom zouden kinderen dan nog successierechten moeten betalen op de ouderlijke woning, waarin zij hun opvoeding hebben genoten en op het kapitaal dat hun ouders vaak door hard werken verworven hebben ? Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de erfgenamen het huis, waarvoor hun echtgeno(o)t(e) of ouders zo hard gewerkt hebben, moeten verkopen om de successierechten erop te kunnen betalen ?

De indieners zijn van mening dat het onrechtvaardig is mensen te belasten voor de verwerving van een nalatenschap die zij rechtstreeks of onrechtstreeks zelf mee hebben samengesteld. Zij zijn dan ook principiële voorstanders van een volledige vrijstelling van successierechten voor nalatenschappen in de rechte lijn en tussen echtgenoten en samenwonenden. Dat neemt niet weg dat zij vinden dat erfgenamen van heel grote nalatenschappen toch solidair moeten zijn met de zwaksten in de samenleving. Het tarief moet echter laag genoeg zijn opdat het zou leiden tot correcte aangiften.

Anderzijds zijn recent de schenkingsrechten op zowel bouwgronden als roerende schenkingen verlaagd met het doel enerzijds een aantal "slapende" bouwkavels sneller te activeren en anderzijds onder levenden een snellere overdracht van middelen te verwezenlijken zodat er extra injecties in het economisch systeem kunnen gebeuren. De indieners zijn niet ongevoelig voor deze argumenten en wensen die niet te doorkruisen door een algehele afschaffing van de successierechten.

Opdat de hierboven aangehaalde maatregelen een maximaal effect zouden ressorteren werd voor schenkingen van bouwgrond en voor schenkingen van roerende goederen een wijziging aangebracht aan artikel 66bis van het Wetboek der Successierechten. Daardoor worden geschonken bouwgronden en roerende goederen niet langer bij het erfelijk emolument van de erfgenaam gevoegd wanneer de erflater binnen driejaar na de schenking overlijdt.

Deze maatregel is gerechtvaardigd, maar heeft tegelijk ook een onbedoeld onrechtvaardig neveneffect. Hij geeft immers de mogelijkheid aan iemand die aan een slepende ongeneeslijke ziekte lijdt om zijn successie alsnog te regelen aan een gunstig tarief, terwijl iemand die plots overlijdt

deze mogelijkheid niet heeft. Een voorbeeld : een ongeneeslijk zieke suikernonkel schenkt zijn nichtje enkele weken voor zijn dood 250.000 euro, zij betaalt hierop 17.500 euro schenkingsrechten. Wanneer hij omkomt in een verkeersongeval en zij erft 250.000 euro, dan betaalt ze 142.500 euro.

Het lijkt dan ook niet meer dan redelijk de tarieven van de successierechten af te stemmen op die van de schenkingsrechten voor roerende goederen. Die tarieven bedragen op dit ogenblik 3 % voor alle schenkingen in de rechte lijn, tussen echtgenoten en samenwonenden, en 7 % voor schenkingen tussen alle andere personen.

Het totaal van de hierboven aangehaalde argumentatie brengt de indieners ertoe om voor het netto-aandeel van de geërfde goederen tot 250.000 euro, verkregen door een tot de erfenis geroepen erfgenaam in rechte lijn of tussen echtgenoten en samenwonenden, geen successierechten meer te heffen. Voor het netto-aandeel van de geërfde goederen boven de 250.000 euro worden voor deze categorie de successierechten 3 %.

Voor het netto-aandeel van de geërfde goederen tussen alle andere personen stellen zij één enkel sterk verlaagd tarief van 7 % voor.

De indieners zijn er evenwel van overtuigd dat de financiële toestand van de toekomstige onafhankelijke Vlaamse staat zodanig in de positieve zin zal evolueren dat in de toekomst de successierechten volledig zullen kunnen worden afgeschaft.